

Передплата

на «РУСЛАНА» вносьть:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1.70 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
всылкою 7 доларів, або 12
рублів: з всылкою двічі
в тижні 5½ долара, або 10
рублів: з всылкою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Поодинокє число по 10 сот.

Телефон Редації ч. 1484. — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу мь вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш.
бо руске ми серце і віра руска.» — З Руслановкх псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. по полудні.
Редація, адміністрація і експедиція «Руслана» при ул. Оселіньских ч. II. партер (Фронт від ул. Тихої). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише на попередче застереженє.
Рекламації неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Граф Еренталь і Извольский.

(X) Останними часами почав був політичний овид Європи вельми захмарювати ся а з тими хмарами насувала знов тривога для европейского мира. Росія, котра після страшного погрому на далеких Сході втратила передове становище між европейскими державами, не може з тим погодити ся і намагала ся після того звернути політичну діяльність на Європу і на близькім Сході, на балканських півострові бажала обняти ролю покровительки малих держав та підчинити їх під свою верховладу. Сю задачу переняв на себе керманіч заграничної російської політики Извольский, однак змагав до сеї ціли вельми нещасливо і по дволітних дипломатичних коромолах ведених проти гр. Еренталья наостанку закінчив свою кар'єру упадком і перенесенням на становище амбасадора в Парижі.

Ще в живій тямці всіх стоять політичні події в Європі наслідком прилуки Босни й Герцоговини. Сербія, висувана Росією проти Австро-Угорщини, пережила вельми сумні досвіди, а Болгарія також потерпіла чимало. Після того соромного дипломатичного пораження намагав ся Извольский під покровом Росії утворити балканський союз і до него втягнути Туреччину, Сербію і Болгарію, а коли се не повело ся, бажав бодай Сербію і Болгарію довести до союзу, щоби тим способом Росія могла все ще перед світом хвалити

ся покровителькою балканських держав. Однак Туреччина не дала ся заманити під покров Росії і якось сама дала собі раду в Альбанії і Македонії, а коли знов з боку Греції почала йти грозити нова небезпека з критийским питанням, помножила закупном пімецьких кораблів свою флоту, так що може тепер не тільки Грецію приневолити до мирного становища, але й супроти Росії боронити дарданельского проливу. Окрім того Туреччина зрозуміла дуже добре, що її лучить спільність інтересів з Румунією, котрій також не на руку було би утворенє Великоболгарії і наслідком того Туреччина заключила приязний союз з Румунією і зблизила ся до Австро-Угорщини а тим самим і до тридержавного союзу.

Всі ті події вирвали очевидно Росії керму на Балкані, а незалежність балканських держав від Росії роздратувала вельми керманіча російської заграничної політики Извольского. Почав отже нові коромоли дипломатичні проти Австро-Угорщини і Туреччини. Її заходами розбила ся угорська позичка в Парижі, а відтак намагав ся він Туреччину, котра також старала ся там о позичку, так обмотати услівями, що Туреччина прийнявши французьку позичку, опинилаб ся буда із своїм державним бюджетом під контролею Франції, або виставилаб ся на фінансовий бойкот, а в обох случаях втратилаб політичну незалежність.

Молода Туреччина ледви перебувши дитячі недуги, починає ледви скріпляти ся

на силах і потребує довшого спокою, щоби могла відродити ся і уладити ся на нових основах. Правительство молодотурецке приневолене числити ся з усіма почуваннями свого населення, щоби не викликати якого заворушеня і тим не спинити або хочби не утруднити відродін держави.

А тимчасом завидлива Росія при всякій нагоді висувала перепони і труднощі і змагала до того, щоби Франція взяла під свою опіку і під свій догляд фінансову господарку Туреччини, а тим самим зробила її зависимою від себе і від Росії. Накинути Туреччині своє опікуєнство або повернути знов старотурецку владу, се було горлячим бажанєм Извольского. Тимчасом молодотурки переняли ся іншими поглядами що до свого становища в Європі, почули в собі силу і спроможність до рішеня трудного східного питання, котре ворухить уже ціле столітє Європу і стілько стояло крови і гроша. Англія, котра так намагала ся довести до ладу і спокою на близькім Сході, піддержує тепер разом з Францією змаганє Росії, щоби спинити або утруднити відродженє і намірену нею мирну поагоду східного питання. Порозумінє Росії з Англією і Францією загрожувало знов сему мирному змаганю Туреччини, знов почали на політичній овиді Європи громадити ся грізні хмари, які могли довести до великої тучі.

В сій хвилі тридержавний союз, котрий стілько рзів показав ся певним заборолом европейского мира, зрозумів свою задачу удержаня status quo і безпеки Ту-

16

Вечері над Леманом.

Написав о. Маріян Моравский, з дозволу видавця переклав о. Іван Плавюк.

(Дальше).

Семіонов. Я на сім світі і лише можу судити після него. Той світ повинен представити ся мені, яко діло в собі мудре і добре, щоби я міг узнати Сотворителя мудрим і добрим. Чейже не лише тамтой, якийсь загадочний світ, але і сей наш видимий, людський є ділом того Сотворителя.

Deville. Не накидуємо панове, Богу наших примх, але стараймо ся пізнати, що Господь Бог зробив, як говорили вчєра з признаєм всіх miss Wilson.

Представмо собі карлика, о дуже короткім зорі, що єго якийсь милосердний і заможний пан приказує запровадити до своєї палати, обіцяючи, що буде з ним обходити ся по батьківски. Впроваджуємо єго до тої палати. Входить ся до неї по кільканадцяти камінних сходах. Тож той карлик сїдає на другім, чи на третім сході, плечима до палати, зачинає думи ся і плакати. «Що то мені за палата, — мовить, — що замість диванів і подушок твердий камінь, над головою голе небо, докруги зимно, нема що їсти — тут гірше, як там в хатині! Пробуємо провадити дальше; говоримо єму, що то лише влішня часть палати, сходи, що їх треба перейти, а в комнатах буде мати і дивани і подушки і їсти по душу... Всьо на дармо, карлик сидить на сходах, плечима до палати і уперто

повтарає: «Що то за палата, мені тут твердо, зимно, я голодний!»

Усьміхаєте ся, панове; а прецінь осудить самі, чи не є се вірний образ способу, що ням много нинішних людей, мислителів, філософів, зневіри розумує про діла. Они начеркнули собі малий кусень всесвіта — як далеко сягає їх рука і короткий зір, — старають ся толкувати собі частинку яко цілість в собі скінчену — і вкінці вивеняють, що така будова зла, погана, без зміслу. — Дійсно, сходи взяті за палату не мають зміслу; але они є сходами і яко такі мають змісл; ведуть до палати.

Так само беручи то жите яко перехошову добу усовершеня — так, як їх розум і релігія каже брати — не розуміємо від разу, що смерть має місце, але легко розуміємо, що і терпінє може мати радюєство в сїм житю. Що творить вартість і моральну рівень чоловіка? Не вроджена добра склонність, що не має ще етичного характеру; ані навіть подинчі чесні діла — по яких можуть легко прийти нечесні; але вироблена моральна чеснота, що склонює єго поступати постійно після етичного ідеалу. А що вироблює чесноту? Як в людскім тілі напруженє зміцняє і усовершає мязи, що без сего улягли би атрофії, так і в організмі духа напруженє, що поковує противности і терпіня, творить і побільшує чесноту і аж тоді є чеснота правдива і вироблена, коли є способна до такого побідоносного напруженя. Звідси то старе adagio моральне, цілком згідне з нинішним психологічним помічуванєм: що терпінє наукою чесноти.

Щож як би не було терпіня на землі, то Божий цвіт чесноти не ріс би так високо; до-

дати ще треба, що не розгалужував би ся так красно. Про кілько тої чеснот не знали би ми, як би не було терпіня. Терпеливість, милосердє, відвага, що погорджує небезпекою і смертю, жертволюбивість, що посвещує ся для висшої справи, майже всі черти, що їх подивляємо в героях, особливо християнських, залежать від ествованя терпіня. А навіть ті скромніші чесноти, що їх з уподобанєм і честью оглядаємо докруги себе, були би підтяти в більшій части — наколи би не було спроможности терпіня. — Може з тим було би нам тут вигідніше; але коли цілює сеї землі не є, щоби нам догоджувала, але щоби була видівнею морального виробленя суспільности, в такім разі ествованє терпіня є вповні узадатненє.

Miss Wilson. Правда, правда! Світ без терпіня був би місцем забави а тепер є великою школою.

Я навіть сказала би, що терпінє в певній мірі є потрібне, щоби звертало душу до Бога. Своєю дорогою, що і радість наворачує до Бога. Коли видимо так красну природу, тільки добрих і красних сотворінь, то ціла душа складає подяку Сотворителеви. Але ті красні і добрі сотворіня скоро приковують серце до себе, радість лучить нас з світом і в нїм розпоршує. Противно, терпінє звертає душу в себе, виганяє приману сьвіта, даючи зрозуміти правду, що є в глибині — даючи можливість відчути, що ті сотворіня не є тим ширим і красним добром, за яким тужимо — а звідси природно випливає склонність душі до Бога. Я то всьо відчула, коли перший раз засмакувала терпіня пересиджуючи три місяці при постелі умираючої матери. Від тої хвилі зовсім инакше представив ся мені

реччині спромоги до виконання всі мирних змагань. Тридержавний союз мусить змагати до того, щоби на Балкані раз настав спокій щоби відносини там уладили ся і усталили. В сій отже справі для тридержавного союзу є се многоважним питанням, чи Туреччина на стільки відродить ся, перестроїть ся і скріпить ся, щоби могла сю задачу уладження мирних відносин на Балкані довершити. І справді показало ся, що всі члени тридержавного союзу переняли ся однодушно тим самим поглядом, що між ними панує повне порозуміння. Доказом сего порозуміння був недавній побит італійського міністра заграничних справ маркіз Сан Джуліана у цісаря нашого в Ішлю і у гр. Еренталю, а тепер відвідини гр. Еренталю в Турині міністра Сан Джуліана, а в Рако-ніджі італійського короля Віктора Емануїла. Гр. Еренталь привіз відручне письмо від цісаря Франц Йосифа з подякою італійському королеви за бажання висловлені з нагоди вісімдесятилітніх уродин, які міністер Сан Джуліано привіз був до Ішлю. Обміна бажань і подяки між союзними монархами дала нагоду їх керманічам заграничної політики обговорити сучасне політичне положення в Європі, а іменно поступоване Росії, Франції і Англії, котре причинило ся до ще більшого скріплення тридержавного союзу.

Тепер наглядно виявило ся не в перший раз, яким певним і могутим заборолом європейського мира є тридержавний союз, як він у всіх важних питаннях міжнародних змагає до одної мети і поступає одною дорогою. Росія, котра намагала ся проти Туреччини королюмами дипломатичними викликати нову бурю, зустрінула ся тут з рішучим опором тридержавного союзу, котрий виступив тепер з усею рішучістю проти нового заколоту, а Извольський котрий снував всі нові коромоли, був приневолений уступити від керми заграничної російської політики і піти до Парижа, де буде міг дальше займатися студіями краєвих штук.

Всі змаганя Извольського на полі заграничної політики, котрі стільки тривоги викликували в Європі, покінчили ся повною невдачею. Дарданельський пролив остане все предметом завидливости між Росією і Англією, а Туреччина не дасть ся воловудити Англії і Франції, до котрих переняла ся, завдяки політиці Извольського, повним недовірем. Не повело ся Извольському також відорвати Італію від тридержавного союзу, котрий тепер тим більше ще скріпив ся і зрозумів свою важну задачу. Він

світ і то жите; не так трагічно, як п. Семіоновов, але якомсь більше торжественно, як роля в поважній драмі, не мною споруженій.

Сь в я щ е н и к. Певно, що терпіння є хосенне, щоби виробити чесноту і відчарувати, як се красно сказала Miss, облуду світа; але крім того, коли узгляднимо єствовавнє морального зла в світі, то терпіння покаже ся дуже потрібне, яко єго противага і лік. Є се певність може за трудна, щоби пояснити, але неперечна і глибоко вкорінена в людські душі, що терпіння має відплатну суму. Найбільше обурюючий нас проступок, як є лише покараній відповідно великою карою, перестав нас гнівати. Навіть злочинець трачений на шибениці, будить співчуття разом з почесністю — тому, що як кажемо, вдовольть справедливости. А кілько то разів совість скло-нює людей задавати собі терпіння, деколи навіть віддати ся в руки судиїв, щоби покарати себе за якийсь проступок. Якомсь відчуваємо, що через моральне зло чоловік наносить шкоду етичному ладові; а терпіння, коли знов наносить шкоду тому чоловікови, яко фізичне зло, привертає нарушену моральну рівновагу. Тож коли є на світі гріх, то повинно бути і терпіння, яко відплата.

(Дальше буде).

намагав ся упокорити Австро-Угорщину і був приневолений сам покорити ся, а бажуючи дістати Дарданелі в свої руки, довів до того, що Туреччина здобула ся на скріплення своєї флотії. Таким способом програв Извольський сю гру, котру розпочав в Бухльовицях з гр. Еренталю і пішов кінчити свою дипломатичну службу в Парижі. Він намагав ся повалити гр. Еренталю і рсбив в тім напрямі всякі коромоли, однак на кождім кроці стрічав ся з невдачею, а з тої боротьби вишов гр. Еренталь витязем забезпечивши європейський мир перед новим заколотом.

Огляд часописий.

(Новий христ. суспільний тижневник „Kronika powszechna“ про вольнодумство).

З днем 1. жовтня почав під редакцією визначного публіциста Єске-Хоїнського у Львові виходити христ. сусп. тижневник „Kronika powszechna“ видаваний товариством ім. Петра Скарги і гр. Станіславом Генрихом Баденім.

В 1-ім числі подає сей тижневник важну статю на часі п. з. „W retach przesađu wolno-mysłcielskiego“, з котрою бажавмо познакомити також нашу суспільність, серед котрої єї ніби то вольнодумні струї починають що раз більше запаморочувати голови деяким нашим людям.

Чуємо від якогось часу, пише сей тижневник, округ себе в інтелігентних, пів- і чверть інтелігентних кругах оклик: Се сором для освіченого ума вірити в забобони товни!

Сей оклик повторяє безмисльно, безкритично більшість освічених людей, котрим здає ся, що вистарчає скінчити середню школу або виспу, щоби дійти до тайн всебіту. Сей оклик освічених повтаряє численна громада доморослих філософів, котрим здає ся, що досить доторкнути ся злегка, зверху тряпків знання, щоби здобути собі право посідання найвищих житєвих загадок, закритих для науки.

Релігійні чувства називають єї просвітники і доморослі філософи пустими „забобонами товни“, котрих повинен „соромити ся освічений ум“.

Чи ж треба отже конечно бути „темним обскурантом“, щоби покорити ся перед Богом, і глядіти опору в релігії? Отже такими темними обскурантами були астрономи: Копернік, Кірхер, Боскович, Секкі, Фаяе; математики: Cauchy, Fuchs, Hermite; фізики і лікарі: Volta, Ampere, Galvani, Chevreuil, Pasteur; мінеральоги: Hany, Fuchs; фізіологои і біологои: Schwann, Klaudius Bernard, Armand David, Петро Treille, Wassmann; геологои: Ілля de Beaumont, Карло de Villea, Яким de Barrante; філософи: Картезий, Ляйбніц, Паскаль; поети: Corneille, Racine, Кохановский, Міцкевич, Красінський і майже всі великі мореплавці і воїновники з Христофом Колумбом і Наполеоном I, на чолі? Чи ж усі ті герої знання, котрі жертвували своє жите і всі ті лицарі діла, що безнастанно стрічали ся із смертю, були би темніші, трусливіші від пересічного просвітника або пів- і чверть-просвітника наших часів? Вже ні один з них не соромив ся своїх релігійних чувств, віри своїх предків — всі признавали ся явно до неї.

Якаж бліда і марна є інтелігенція і відвага доморослих філософів супроти інтелігенції тих велитнів знання, волі і діла!...

Незнаєє буває жерелом плиткого безвіря, бо широке, глибоке і справдешне знанє, показуючи мудреци єго неміч супроти перших причин всебіту і супроти законів, які правлять світом, наворачає до Бога, учить єго подивляти недоступну для людського розуму мудрість Сотворителя і кидає єго навколїшки перед сею мудростю і силою.

Жерелом усякого вольнодумства в простім розуміню є все і всюди лише поверховне знанє і гордоці матеріялістичних доктрин.

З хвилею, коли чоловік скаже собі: Я є собі одиноким паном і вождом, а колибелю мою і гробом є земля, в котрої рамах містить ся все мое жите, — починає ся безвірє. А ся хвиля надходить усе в історії людства, коли ідеальні добра чоловіка бліднуть, гаснуть, уступа-

ють місця приземним цілям матеріялістичного світогляду.

Така хвиля прийшла в Англії і Франції у XVIII ст., в Німеччині в першій половині XIX ст., а у нас аж в останних сорокових роках. Вже за панованя позитивізму тлів під попелом наших лицарських традицій народних жар бунту людського розуму проти віри.

Протягом черги літ говорив позитивізм лише про всемогутність знаня, про независимість розуму, яко головну підвалину народної сили, так систематично підкопував традицію і віру минувшини, що підготовив може мимохіть поле під наконецне „перевартоствєнє всіх вартости“.

Бухнув і у нас останними роками, високим стовпом яскравий поломінє ненависти до християнства взагалі, а до католицизму з окрема, діждались ми своїх „личних ворогів Бога“, своїх „вільних громад“ і „ліг вільної думки“.

З такою буюто кинулись наші безвірники „титани“ на скалу Петрову, неначе вели за собою непроглядні легіони прихильників і з такою певністю себе голосять свою „независиму мудрість, неначе належали до корифей знаня Легіони — великі верстви народу — молять ся доси по церквах, а про заслужених для знаня, про наукові діла і винайдєня наших вождів „вільної думки“ не чуто доси нічого.

Звідки отже ся бута і ся певність себе тої горстки безвірних сектантів? Бож їх союзником є трусливий індіферентизм пересічних просвітників, котрі не мають відваги ставити чоло вольнодумній фразеології, щоби не наразити ся на прізвище вспятника (ретрограда), неучка, пособляють мовчки розкладовій роботі горстки самозванчих „реформаторів“ і соромлять ся признати явно до релігійних чувств, укритих в глибині їх сердець.

А вжеж так легко відперти напасть вольнодумства на релігїю, переломити єго пересуд до всякої обявленої віри. Вистарчає вказати на довгу чергу великих умів людства, котрих наукової і горожаньської діяльності не знесилив союз з Богом. Чого Копернік, Вольти і т. п. не соромили ся, се не знеславлює також пересічного просвітника. Нехай би собі се освідомили всі пасивні католики, котрі криють ся з своїми релігійними почуваннями з боязни, перед насмішкою першого ліпшого доморослого мудрагеля; най би закрили ся прилбицею відваги проти пусто мудрованя плиткого безвіря, а розібє ся сей пересуд вільнодумний, як розбиває ся скло крихке, кинене о скелю.

Що збунтований людський розум, опертий о природничий світогляд, звертає ся проти християнства, нічого в тім дивного. Бо ідея християнства, відсуваючи добро сеї землі на друге місце, стає супроти єго „ідеалів“ без ідеалу.

І нічого дивного, що ненависть усіх „вільнодумців“ ударяє о скелю католицизму. Бо католицька Церква псує своєю тісною організацією, своєю карністю їх кертичну роботу.

Бухнув і у нас останними часами яскравий поломінє безвіря високим стовпом, але непотрібно побоюють ся трусливі католики сего ракетого огню.

Бо ніякий нарід не видержить в трійливім воздуху матеріялістичних наук, а тим менше нарід побіджений, котрому треба до життя чистого воздуха віри, котрий гине без білокрилих ідеалів. Не треба перецінювати наших „личних ворогів Бога“. Не було ще на світі такого володаря, щоби убив релігїю. Сотки тисячів філософічних систем і сект повставали і щезали і 2000 літ, що вчєра було правдою, завтра стало згубою а Петрова скеля стоїть нерушима, все та сама. Тисячі „вільнодумців“ ударяло в ню, а она не задрожала. Не людський розум збудував її, не людський розум її переможе“.

Отсю статю повинні прочитати і над нею призадуматись всі наші ніби „вільнодумці“, що хочуть також просвіщати наш нарід „сучасними огнями“!

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Зіставленє угорського бюджету на 1911 рік протягає ся в безконечність так, що нема надії

щоби виготовлено єго скорше, як перед самим початком делегаційних засідань. Також міністер фінансів зможе доперва около 12. с. м. предложити соймови своє ехпрозе.

Виділ для робітничих справ відбув засіданє в прияві міністра торгівлі Гіронімія і прийняв взаїмний договір з Італією що до забезпеченя робітників від випадку.

Гр. Куен-Гедерварі прибув до Відня, щоби взяти участь в повитаню берлінської королівської пари, яка там прибула. Приїзд угорського міністра-предсідника має ще иншу ціль, він іменно мав взяти участь в нарадах спільних і австрійських міністрів в справі військових реформ, платбї готівкою і продовженя банкового привілея.

В тій цілі має прибути до Відня також угорський міністер фінансів Люкач. Крім сего має відбути ся спільна рада міністрів в цілі приготування материялу до нарад в делегаціях.

Заграниця.

Позаяк від часу стрічі гр. Еренталя з маркізом Сан Джуліаном в Сольногороді і Ішлю не зайшла в міжнароднім положеню ніяка зміна, проте їх стріча в Турині і їх наради тамже а природним продовженем нарад при першій стрічі.

Оба міністри ствердили пововно, що в злучі з берлінським кабінетом поступають они незмінно і в дусі мирових цілий тридержавя.

Іспанська печать, особливо радикальна, яка притакувала протицерковній політиці Каналехаса, тепер невдоволена з економічних реформ правительства, а особливо з огляду на конечну позичку 1500 міль. пезетів. Навіть уміркована ліберальна печать робить терикі уваги, а консервативна печать каже, що при помочи гроший кожний потрафить керувати величаві реформи. Кабінет Каналехаса не має тепер попертя зі стороны прилюдної опінії, тож здаєть ся буде мусів уступити. Багато до думаня дає ся обставина, що гр. Романонес виступив з кабінету і став предсідником парламенту. Се значить мабуть, що єго призначають на наслідника Каналехаса.

Хоч би Романонес обняв правительственну керму, то буде він продовжати протицерковну політику Каналехаса. Він під тим зглядом ще більше завзятий, чим Каналехас і недурно єго звуть іспанський „Dombes“. Вже в кабінеті Лопеса Домінікеса був він прихильником цивільних шлюбів. В Іспанії заповіджено цілий ряд католицьких зборів з протестами проти політики Каналехаса. Доси король все ще числив ся з тими протестами, але тепер змінило ся. Сі протести залунають мабуть безслідно, бо они не уходят вже за протести більшости іспанського народу, хоч в дійсности є они такими. Іспанський „Kulturkampf“ не то, що не покінчив ся ще, але зачинає ся мабуть вже єго другий розділ.

Хросимо відхобити передплату.

Новинки.

— Календар. В середу: руско-кат.: Фоки, Йови преп.; римо-кат.: Плакида. — В четвер: руско-кат.: Зач. Івана Хрест. римо-кат.: Брунова.

— Нині, як в день імянин Є. В. Цісаря Франц Йосифа відправлено у всіх львівських катедральних храмах благодарственні богослуженя. В катедрі св.Юра відправив службу Божу о. митрат Білецкїй в присутности відпоручників військової та властей державних і автономічних.

— На будову нашого театру (якого модель можна оглядати на політехнічній виставі в палаті штуки в стрийськїм парку у Львові) зібрано в третім чвертьроці с. р. 1.134 К 52 с.

— Адміністраційний трибунал, якого круг діланя в останних літах значно збільшив ся, став сими днями дещо розширений. До дотеперішних трох сенатів, в яких відбувають ся явні розправи, прибуває четвертий для поладнюваня жалоб виключно податкових і виміру валежитости.

— Міжнародна ловецка вистава. В неділю дня 16. с. м. буде замкнена „перша міжнародна ло-

вецка вистава у Відні“. До половини вересня звиділо виставу два мільони осіб, себто по 15.000 осіб денно. Се число гостей незвичайно велике. Покровитель вистави цісар Франц Йосиф звиділо виставу 8 разів. Цісар Вільгельм був один раз на виставі. Шведский король Гусгав оглядав виставу три рази. Виставу звиділи також саксонський король Фридрих Август, болгарский король Фердинанд, всі члени пануючого дому австрійського і багато заграничних князів. При ловецкїй виставі уладжено немало хвилевих виставок, з яких кожда знаменито вдала ся. Була вистава коний, ловецких псів, дальше кріликів, дробу і т. д. В липцю відбули ся міжнародні змаганя в стріляню до голубів (глиняних, викладаних у воздух машиною). Виставовий комітет уладив багато фестинів У виставовім кінематографі можна було оглядати добрі знимки великих ловів всіх жиючих мовархів.

— 3 приводу смерти Вас. Доманицкого харківска часопись „Южний Край“ умістила статю д. Д. Т. під назвою „У новаго гроба“, в якій між иншим говорить ся: „Невмолима смерть взяла ще одну жертву... Як і Б. Грінченко, він умер далеко від рідного краю, куди доля загнала єго після 1905—6 років. Тяжкі умови культурного житя в Росії... Мало робітників на культурній ниві. Навіть в великих городах дуже часто культурні установи існують завдяки енергії невеличких гуртків. Така доля культурної роботи руского народа, якому віддають свої сили, можна сказати, всі народи Росії від „Молдаванина до Фінна“, але в сто, в тисячу раз гірше становище культурної роботи Українців“. А дальше: „Тихо посувало ся наперед розбуджене свідомости серед виспих верств, повагом збільшувалась інтелігенція, бували періоди, що она зовсім не прибувала. Рух то стихав під утисками репресий, то знов розпочинав ся на короткій час. Мало було українських діячів, а маса так званої інтелігенції або була інертна, або „гнала воду на чужий млин“. І от в таких то умовах на небагатьох культурних робітників української ниви лягла непосильна робота. Се ми недавно бачили на Грінченку. Теж саме, тільки за менше число років і в меншому розмірі стало ся і з Доманицким. З першого року університетского житя почав він роботу на українській ниві. Робив наукову роботу, писав в часописах і журналах, складав популярні брошури, брав участь у видавництвах, організував продаж народних книжок і инш. А поруч з сим він тісно зближає ся з народом і реально виступає за єго інтереси. В селськїм окрузі Доманицкого зявили ся школи, задаткові товариства, пішли поміж людьми українські книги, газети, розбуджувалась самосвідомість... Так робив Доманицкий. А чи багато бачив він помочи собі? Чи йшли ми з ним? Чи помагали єму?... Доманицкий має право сказати тим, що охають і зітхають тепер:

„Но гдѣ-же были вы въ то время, Когда на этихъ плечахъ бремя Работы каторжной я несъ?“
Нехай же смерть ся заставить нас задуматись, нехай штовхне нашу совість“.

— Нове товариство. Дня 1. с. м. відбули ся у Львові перші загальні збори „Руского товариства лікарского“. Збори отворив промовою іменем комітету основателів др. Зинівій Левіцький, директор шпиталю в Коломиї, а на провідника зборів покликав збір д-ра Евгена Озаркевича, директора „Народної Лічниці“ у Львові. По відчитаню звіту референта д-ра Козакевича з Коломиї з дотеперішної діяльности комітету основателів, висказали збори референтова за єго неутомимі заходи около основаня товариства щирю подяку. Відтак приступлено до вибору управи на перший адміністраційний рік. Президентом вибрано д-ра Евгена Озаркевича, місто-президентом д-ра Сильвестра Дрималика, скарбником д-ра Івана Бережницького, справником д-ра Мирона Вахнянина, а господарем д-ра Володимира Кобринського. Заступниками вибрано: д-ра Маріяна Долинського і д-ра Евгена Тресньовського. Почесним президентом товариства іменував збір д-ра Івана Горбачевского, радника двора, члена палати панів і проф. університету в Празі. З поміж численних ухвал зборів найважливіші отсі: поручити управі товариства, щоби починала у дотичних властей заходи в цілі розділу східно-галицкої палати лікарської на польску і руску; приступити до уладженя і виданя фахової української термінології лікарської і ветеринарній в порозумію з товаришами з закордонної України; почати видавництво фахової часописи, а на разі містити свої праці в „Збірнику“ Наукового Товариства у Львові і „Збірнику“ Наукового Товариства в Київі; виробити статут до основаня фонду обезпеченя вдів і сиріт по лікарях; розважити думку і по змові як найшвидше стремити до основаня одного або її більше лічничих закладів в пригожих до того околицях нашого краю. Членів вписало ся до товариства 63. В зборах взяли участь найповажніші лікарі з Галичини і Буковини.

— Акт обжалованя проти руских академиків віддано перед кількома днями до печатаня в двох мовах, рускій і польській. По дорученю акту обжалованим можуть з їх стороны вийти протест-

сти і так справа може протягнути ся і кілька місяців. Тимчасом всім арештованим дня 1. липця академикам не уділено на університеті потвердження укінченого літнього півроку і не хочуть їх вписати на університет. До триста наших академиків може тим чином втратити сей курс, бо впис їх буде залежати від висліду дисциплінарки, яку переведе сенат університету мабуть на основі судової розправи. Довідуємо ся, що багато наших укінчених матуристів вписує ся на університети черновецкїй, віденьський, краківський, а від львівського утікають як від якої чуми, щоби не втратити років. От, до чого доведено!

— Нова трамваєва тарифа у Львові. Електрична комісія ухвалила нову тарифу їзди на львівських трамваях, а в жите вїїде она по затверженю фінансовою секцією і повною міскою радою. Після нової тарифи їзди на одній секції буде коштувати: 8 сот. II-ою класою, а 10 сот. I-ою класою. Їзда на просторі двох, трох і чотирох секцій з одноразовим пересіданем буде коштувати однаково: по 14 сот. в II. класі, а по 18 сот. в I. класі. Так само будуть числити ся абонаментові карти місячні: на одній секції II-ою кл. 5 К, а I-ою кл. 7 К; на більше секцій 9 К і 12 К. Річний абонамент II. кл. 90 К, I. кл. 120 К. Карти для учеників: одна секція 2-50 К, більше секцій 4 К. Від віденьської каварні до Високого замку буде числити ся за одну секцією.

— Курява у Львові. Недостаточне поливане водою улиць у Львові давало відчувати ся ціле літо. Тепер же в осени мабуть вже зовсім не поливають улиць з виїмком кількох першорядних. Наслідок з того такий, що коли нині зявив ся вихор, то над Львовом зависла сіра хмара густого порошу. Порошини лізуть в очи, давають груди і розносять всякі мікроби. Очевидно, що при таких сумних відносинах гігієнічних смертельність між населенем мусить збільшати ся, як се і виказує статистика у Львові.

— 3 причини холери, яка ширить ся на Угорщині, видало намісництво зарядженя обмежуючі рух подорожних прибуваючих до краю від угорської стороны і зарядила санітарну ревізію тих подорожних на стациях залізничних в Вороняці, Лавочнім, Сянках, Лупкові, Мушині, Чорнім Дунайци і Звардою.

— Підозріна хвороба. З Самбора доносять, що в сусідних Надбихах-Воютичах помер дня 2. с. м. 8 літній син господаря Івана Заячківського по короткій хворобі з болом голови, блюванем і розвільненем. По смерти тіло почорніло на вуголь. На місце випадку самбірське старство вислало лікарську комісію.

— Польські революційники в Кракові. Як ми вже вчера доносили, в Кракові увязнено 14 молодих Поляків з Королівства польского. Деятьох з них відставлено до слідчої вязниці, 3 випущено по переслуханю, а 1 ще переслухує поліція. В їх мешканях найдено цілі склади оружя: карабінів, бровнінгів, польовий телеграф і телефон, підручники до воєнної техніки і т. п. Були се члени революційної фракції соціалістичної і удержували школу воєнної штуки. Ш. р. пише, що найдено також у них печатку з написю: „Komitet bojowy na Galicję zachodnią“. Що викрие дальше слідство, покаже ся аж при розправі, бо власти держать тепер все в тайні.

— 3 царства тьми. В „Раді“ читаємо сумну допись з села Широкої Греблі (на рос. Поділю) про тамошну школу: Коршма — коршмою, завше обідрана, завше з виваленою стіною, ззаду пощипрана вистояла наша церковно-парохіальна школа ще кількоро років. Було так, що школярі проваленою стіною на двір виїгали і дїркою тою з улиці свині заглядали. Було так, що по 130 душ дїтей у сю нещасну руїну в осени збігало ся, що нещасний учитель з голосу спадав, сварячись з батьками тих молодших дїтей, чи дївчат, яких він з жалем по дому відправляв. Було й так, що завідуючий школою сам вікна у будиночку пошквив, та не покитував, а учитель сего зробити не здолав, — і вив вїтер по школярських головах, і кашляла не одна дїтяча голова в рукави подертого кожуха. Ніхто не туркав численній громаді, щоб школу нову будувала, бо нема у Греблі ні одной людини, кому просвіта народу хоч крихту дорогах була. І громада численна, а давним давен не вихована любовним відношенем когоб там не було — хто приставлений дбати про темний люд, теж не дуже клопоталась про нову школу. І тепер, коли „Отдїленіє“ загадало дати землі під школу, яку бралось на свої кошти збудувати — громада землі не дала! „Отдїленіє“ закрило після сего зовсім церк.-парох. школу, знявши табличку з коршомки. І Бог знає, чи наймуть де хату таку на сю зиму, щоб у ній сотню дїтвори нашіпувати. Коли се й буде, то вдвоє нещасна та людина, що працюватиме при таких умовах. Село се здорово, на згорчастім березі р. Бугу, дуже гарне, оточене з гір лісом та селянськими черешневими та овочевими садками. І жаль бере, що в таким гарнім селі дуже дикі

вчинки творять ся. Улюблена забавка парубків ділитись на два табори і бити ся до смерті і доси ще в моді. Бійка відбуває ся здебільшого коло тої самої нещасної школи, про яку мова в нас була. Культурної розваги для народу ніякої нема. В школі відчити ніколи не відбувались. І народ дичіє.

— Карколомний спорт. Їзда на літаках належить тепер ще до спорту, який приносить літачам доволі великі доходи. Як однак небезпечний є сей спорт, показують многі нещасливі випадки при взлетах літаків. Останні дні принесли знова нові жертви в людях на поли воздухоплавства. Дня 1. с. м. згинув в дорозі з Тревіру до Мецу літак Генрих Гас. Нещасте наступило над селом Веллен. Літак був на висоті яких 150 метрів. Нараз селяни побачили, як машина паде стрілою на землю. На місці катастрофи найдено поломаний літак і неживого літача Гаса. — Інженер Цегак в Пардубицях упав дня 3. с. м. з висоти 10 м., причім сильно потовк ся, а літак поторошив ся, а відтак згорів до тла. — В Медволянці стрілили ся два літаки у воздуху і упали на землю. Один з літаків Діксон дуже тяжко потовк ся, другий Томас леще. Оба літаки поломали ся.

— По російськи. Дня 30. вересня вибух в Варшаві страйк трамваєвих функціонерів руху. Канцелярський персонал не страйкував. Страйкарі домагали ся побільшення платні з 48 карбованців на 60 місячно, зменшення числа годін праці і будови школи для їх дітей з резервового фонду трамваєвого товариства. Однак страйк не тривав довго. Поліція арештувала всіх моторових і яко арештантам каже обслуговувати трамваї. Жандарми випроваджують їх партиями з арешту, саджають на трамваї і під дозором жандарма мусить моторовий робити службу. По скінченню приписаного часу служби відпроваджують моторових до арешту, а до служби стає друга партия під дозором жандармів. Заряд трамваїв заходив ся, щоби арештованих увільнено, бо страйкарям відхотіло ся вже страйкувати, але поліція навіть чути про се не хоче. Такий стан буде тривати так довго, аж поки поліція не узнасть, що вже достаточо покарала страйкарів.

— Нещасливий подорожник. Редактор льондонської часописи „Word“ розмовляв недавно з д-ром Куком, який мав відкрити північний бігун. Др. Кук розказував, що блукав ся доси по всім світі і нігде не може найти спокою, ні супочинку. Др. Кук запевнив редактора, що лише він добив ся до північного бігуна і на то збирає докази.

Оповідки.

— Поки! Дня 15. с. м., о 2 1/2 год. по пол., в містечку нашім, в дільниці „Фільварки“ замешканій переважно через людність рільничу, коли всі були в полю о мильо віддаленім — при праці, з невідомої причини вчиняла ся пожежа. До 2 години ціле пасмо дільниці, довге на один кілометр, 800 метрів широке від кінця до кінця опановала полумінь. При бурливім вітрі не було гадки про ратунок. В 3 годинах, доробок довголітної праці: 67 господарств, 200 будинків, всякі запаси збіжа сегорічного збору, зваряди, одіж, готівка, — все стало жертвою розшаллого елемента! Шкода побіжно обчислена на пів мільона! Гроза нещастя нічим однак против нужди, котра погорільців ожидає! Ані чим голоду заспокоїти, ні чим грішне тіло окрити, ні чим прокормити на пасовиську уратованої худоби, ні людям, ні скотови найти притулку! А зима за плечима, може зима люта! Жертви в людях — не мивучі, коли лишать ся без помочи! Люди добрі! Спішіть на поміч ближньому, ратуйте его від заглади! Складайте датки для нещасних! Поможіть щедрою милостинею, жертуйте сотиками але кожний і зараз! А поможете многим, многим дуже бідним і сплатите довг взаємности, бо і ми уже не раз спішили на поміч в нещастю. — Будзанів, 16. вересня 1910. — *Ратушковий комітет.*

Телеграми

в дня 4. жовтня.

Відень. Державна рада має зібрати ся дня 4. листопада.

Відень. Вчера помер у Фльорідесдорфі посол до держ. ради Вац. Пресль.

Петербург. Наслідником Ізвольського має бути Сазанов або Столипін, котрий має більші вигляди на се становиско чим Сазанов.

**Тижневий звіт
Торговельної і промислової палати
про ціни збіжа і продуктів у Львові
від 26. вересня до 2. жовтня 1910.**

	за 50 клг.
Пшениця	9.65— 9.90 К
Жито	6.70— 7 — К
Ячмінь броварняний	7.50— 8.50 К
Ячмінь на пашу	6.45— 7.20 К
Овес	7.15— 7.50 К
Кукурудза	0.00— 0.00 К
Гречка	0.00— 0.00 К
Горох до вареня	12.00—13.00 К
Горох на пашу	7.00— 7.25 К
Бобик	7.10— 7.30 К
Конюшина червона	75.00—85.00 К
Конюшина біла	100.00—100.00 К
Конюшина шведска	65.00—75.00 К
Тимотка	25.00—27.00 К
Ріпак зимовий	11.75—12.00 К
Насінє конопл.	00.00—00.00 К
Хміль старий	85.00—100.00 К
Хміль новий	00.00—00.00 К

П. А. Шіган

Мій хобий сотружник.

Переклав Вол. Держирука.

Вийде протягом місяця жовтня с. р. як відбитка з фейлетонів нашої часописи. Обійме она понад 25 аркушів друку. Ся знаменита повість повинна находити ся в кожній рускій хаті. Передплату в ціні 2 К 50 сот. з пересилкою 3 кор. приймає просягом місяця жовтня наша редакція. Від дня 1. падоліста нов. стилиа ціна книжки буде вивосити 4 корони.

Др. Богдан Барвіньский:

Зїзд галицного князя Данила з угорским королем Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично-критична аналіза, Львів 1901. 16° ст. 18. — Ціна 10 сот.

Прешбурский зїзд в справі спадщини по Бабенбергах. (Причинок до історії великого австрійського безкоролівя). Львів 1903. 8° ст. 27. — Ціна 30 с.

Жигимонт Кейстутович, великий князь Литовско-руський. Історична монографія. Жовква 1905 8° ст. XIV+170. — Ціна 2 К.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8° ст. 28. — Ціна 50 с.

Bogurodzicza dzewicza a історичні висновки д-ра Щурата. (В інтересі історичної правди). Львів 1906. мала 8° ст. 41. — Ціна 20 с.

Історичні причинки. Розвідки, замітки і матеріяли до історії України-Руси. І. Жовква 1903 мал. 8° ст. 170. — Ціна 2 К.

Історичні причинки і т. д. II. Львів 1909. мал. 8° ст. X+94. — Ціна 1 К 50 с.

Історичний розвій імени українсько-руського народу. Львів 1909, мал. 8° ст. 41. — Ціна 40 с.

Pieczęcie książąt halicko-włodzimierskich z pierwszej poł. XIV. w. Краків 1909, мал. 8° ст. 22. — Ціна 40 с.

Pieczęcie bojarów halicko-włodzimierskich z pierw. połowy XIV. w. Львів 1910 вел. 8° ст. 4. — Ціна 5 с.

І. Шевченко яко „атеїст“ та поет „ненависти“. II. Безіменні „герої“ і їх кертична робота. (Дві відповіді кветникам Шевченка). Львів 1910. мал. 8° ст. 16. — Ціна 10 с.

Дістати можна в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

„ДОСТАВА“

у Львові, ул. Руска ч. 20
в Станіславові, ул. Смольки 1

спровадила нові матеріяли на ризи і хоругви, — металеві виробы (чаші, ліхтарі і крести) і різьби (кявоти, процесіональні вітарці).

Поручає випробованих різбарів для іконостасів і престолів та малярів для церков.

Золочене чаш і направу риз просят ся висилати просто до Львова.

Платить за вклякдові гроші 6%!

Телефон 788. — Конто щадниці поштової 25.261.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20. (власний дім).

приймає обезпеченя будинків, збіжа і зварядів господарських, від шкід огневих під корисними услівями,

числить умірковані премії за обезпеченя,

лівідує шкоди безпроводочно по пожарі,

уділяє обезпеченим членам з річної надвижки звороти.

За рік 1909 припадає на користь членів зворот 10%.

Поліси „Дністра“ приймає при позичках Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Галицка Каса Ощадности, Руска Щадниця і інші каси ощадности.

Через „Дністер“ можна асекуровати ся на жите в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові. Інформації до обезпечень уділяють агенції „Дністра“.

Зголшненя письменних господарів о агенцію приймають ся тільки з таких громад, де ще не робить инший агент „Дністра“.

Фонди „Дністра“ 31/12 1909 виносять: Фонд резервовий і резерва премій К 2,146.977.—; инші фонди К 594.647.—; разом К 2,781.624.—

Канцелярії Товариства отворені для сторін від год. 8—2.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі
Краків	5:30	8:00	1:30	5:40	10:00
Кракова	7:27	10:10	1:15 Б	3:40	2:30
Тарнова	—	—	1:05	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновель	8:05	—	2:05	5:53	9:30
Черновель	—	—	—	6:35	12:20
Станіславова	5:45	—	—	—	—
Коломиї	—	10:21	—	—	—
Ходорова	5:15 Г	—	—	—	—
Стрия	7:28	11:45	4:25	7:41	11:02
Самбора	8:00	9:58	2:00	—	10:19Д
Рави рускої	7:32	12:00	—	8:00	9:00
Яворова	8:15	—	5:00	—	—
Брухович	7:32	1:05 Л	1:53 З	8:00	9:25 З
Брухович	7:49 К	1:20	4:10 З	8:26К	—
Підгаєць	—	11:15	—	—	—
Винник	—	—	—	—	12:10
Янова	8:15	1:10 К	5:00	9:26 К	10:07К
Льбуня	8:00	9:38	2:00	9:00	11:40Р
На Підзамче з:					
Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:17	10:13
Бродів	7:01	—	2:00	5:17	10:12
Підгаєць	—	10:54	—	9:44	—
Винник	7:26	—	—	6:29	11:55А
На Личаків з:					
Підгаєць	—	10:33	—	9:28	—
Винник	7:10	—	—	6:13	11:39А
Зі Львова відходять до					
Краків	3:55	8:25	3:15	6:55	11:15
Кракова	6:04	8.40	3:55	7:45	12:40
Кракова	—	—	2:45	6:04	—
Мшани	—	—	3:30	5:41	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	8:10	11:10
Черновель	6:10	9:35	—	—	10:35
Черновель	—	9:10	2:23	—	2:56
Станіславова	—	—	2:52	—	—
Коломиї	—	—	—	5:59	—
Ходорова	—	—	—	8:23 В	—
Стрия	7:30	10:15	1:45	6:50	11:25
Самбора	6:00	9:05	3:40	—	10:40
Рави рускої	7:34	—	2:30	7:10	11:35З
Яворова	8:20	—	—	6:30	—
Брухович	6:13	10:05Д	2:35 З	8:38 З	11:35З
Брухович	7:34	12:25 З	4:24 З	7:10	—
Підгаєць	5:58	—	—	8:16	—
Янова	8:20	10:20К	1:35 Н	3:35	6:39 К
Льбуня	6:00	9:05	2:15 Р	3:40	10:40
З Підзамча о:					
Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:33	11:32
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:33	—
Підгаєць	6:12	—	—	6:30	—
Винник	—	—	1:30	—	11:35А
З Личаків до:					
Підгаєць	6:31	—	—	8:50	—
Винник	—	—	1:49	—	10:54

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — *) Лише в неділі.

А = лише в середі і суботи. — Б = від 15/6 до 30/9 щоденно; В = в день перед кождою неділею і святими обох обрядів. — Г = в день по кождій неділі і святі обох обрядів. — Д = від 19/6 до 11/9. в неділі і рим-кат. свята. — З = від 1/6 до 30/9. щоденно. — К = від 1/5 до 30/9. щоденно. — Л = від 1/6 до 31/8. щоденно. — Н = від 1/5 до 11/9. в неділі і рим. кат. свята. — Р = від 15/5 до 11/9. в неділі і рим кат. свята.